

USNESENÍ

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne 4. listopadu 2022 odvolání státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze a obž. Mgr. [jméno] [příjmení], [datum narození], proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. června 2022 č.j. 42 T 1/2022-707, a rozhodl

takto:

Podle § 256 tr.ř. se obě odvolání zamítají.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem byla obž. Mgr. [jméno] [příjmení] uznána vinnou zločinem podvodu podle § 209 ods. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, kterého se podle skutkových zjištění nalézacího soudu dopustila tím, že

s cílem získat majetkový prospěch zneužila nepříznivého zdravotního stavu spojeného s duševní poruchou své babičky, poškozené [jméno] [příjmení], [datum narození], a dne 29. 1. 2018, na dosud nezjištěném místě, přiměla poškozenou podepsat darovací smlouvu, kterou jí poškozená darovala svůj spoluvlastnický podíl o velikosti id. 51/96 na pozemku parc. č. 817, druh pozemku: zastavěná plocha a nádvoří, o výměře 363 m², jehož součástí je stavba, budova [adresa], objekt k bydlení, stojící na pozemku parc. [číslo] vše na [list vlastnictví], obec Praha, katastrální území Malá Strana, vedeno u Katastrálního úřadu pro hlavní město Prahu, katastrální pracoviště Praha, a to i přesto, že se o poškozenou dlouhodobě starala, navštěvovala s ní lékaře, zajišťovala jí pečovatelskou službu a musela si tak být vědoma toho, že poškozená již dlouhou dobu před tímto právním aktem nebyla pro svou závažnou duševní poruchu schopna zabezpečit si své záležitosti, činit právní jednání spojená s uzavíráním jakékoliv smlouvy, pochopit obsah, význam ani podstatu listin předložených, tedy jí byl znám jak vážný zdravotní stav poškozené [příjmení]. [příjmení], která trpí duševní poruchou trvalého charakteru, léčbou neovlivnitelnou - demencí středně těžké až těžké úrovně - s nepříznivou prognózou a očekávanou progresí dementogenního procesu, spočívající mimo jiné v hlubokém narušení rozpoznávacích a ovládacích schopností, kdy poškozená není schopna řádně předvídat možné následky svého jednání, tak i skutečnost, že obsah listiny neodráží pravou vůli H. [příjmení], přičemž této její indispozice zneužila a uvedenou listinu jí k podpisu předložila, poté na základě předmětné darovací smlouvy dne 30. 1. 2018 učinila Návrh na vklad práva do katastru nemovitostí, čímž tento úřad uvedla v omyl stran pravdivosti projevu vůle účastníka úkonu a jeho způsobilosti jej učinit, kdy katastrální úřad v řízení o povolení vkladu změny vlastnictví k uvedené nemovitosti podaný návrh zamítl jen díky aktivitě rodinných příslušníků poškozené, kteří podali návrh na předběžné opatření ohledně nakládání se spoluvlastnickým podílem poškozené, takže k provedení zápisu v katastru nemovitostí nedošlo, přičemž kdyby bylo vlastnické právo převedeno, způsobila by poškozené [jméno] [příjmení] škodu ve výši hodnoty jejího spoluvlastnického podílu na uvedené nemovitosti, tedy nejméně 11.991.000 Kč.

2. Za tento trestný čin byl obžalovaný podle § 209 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 58 odst. 1 tr. zákoníku vyměřen trest odnětí svobody v trvání 3 let, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 5 let.

3. Proti tomuto rozsudku podaly včasné odvolání státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze a obž. Mgr. [jméno] [příjmení].

4. Státní zástupkyně směřuje své odvolání toliko do výroku o uloženém trestu, který považuje za nepřiměřeně mírný. Odvolatelka rekapituluje polehčující i přitěžující okolnosti, které soud I. stupně konstatoval na straně obžalované včetně důvodů pro mimořádně snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici zákonné trestní sazby ve smyslu ust. § 58 odst. 1 tr. zákoníku, obsažené v odstavcích 80.-89. napadeného rozsudku. Státní zástupkyně se však vymezuje proti aplikaci ust. § 58 odst. 1 tr. zákoníku se zdůrazněním, že k jeho použití lze přistoupit pouze za splnění výjimečných okolností, a to jak ve věci samotné, tak na straně pachatele, pro něhož by postižení v rámci stanovené trestní sazby bylo nepřiměřeně přísné a současně jeho nápravy lze dosáhnout i trestem kratšího trvání. Ze samotného ustanovení je zřejmé, že okolnosti, které k jeho použití vedou, musí být alespoň v nějakém směru neobvyklé a natolik výjimečné, že ani trest na samé spodní hranici stanovené trestní sazby není způsobilý vyjádřit jejich význam, k čemuž odkazuje odvolatelka např. na usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28.5.2014 sp. zn. 8 Tdo 550/2014 publikované pod č. 24/2015 Sb. rozh. tr. Pro argumentaci tohoto mimořádného postupu nelze vycházet toliko z obvyklých polehčujících okolností stanovených v § 41 tr. zákoníku. Dle názoru státní zástupkyně se nalézacímu soudu nepodařilo odůvodnit, v čem jsou poměry obžalované nebo okolnosti spáchaného činu natolik mimořádné nebo výjimečné, že trest při dolní hranici zákonné trestní sazby, která v daném případě činí 5 let, by byl pro ni nepřiměřeně přísný. Rekapitulaci okolností svědčících ve prospěch i neprospěch obžalované hodnotí odvolatelka jako nevyváženou, když nalézací soud přitěžující okolnosti, tedy konkrétně páčání činu s rozmyslem a po předchozím uvážení, ze ziskuchtivosti, vůči osobě blízké a nemocné, na jejíž úkor se obžalovaná chtěla bezdůvodně obohatit, a navíc přitěžující okolnosti spočívající v rozsahu hrozící škody a spáchaní trestného činu využitím bezbrannosti a závislosti poškozené (to nad rámec argumentace soudu doplněno státní zástupkyní), pouze konstatuje, aniž by je promítl do svých úvah o komplexní závažnosti činu. Naopak státní zástupkyně je toho názoru, že k nim soud I. stupně de facto nepřihlíží. Co se týče okolností vypovídajících ve prospěch obžalované, zde soud I. stupně jako rozhodující pro aplikaci § 58 odst. 1 tr. zákoníku spatřuje kumulativní přítomnost několika polehčujících okolností u obžalované, a to její dosavadní bezúhonnost, vedení řádného života, skutečnost, že je matkou nezletilého dítěte, trestný čin byl spáchán ve stádiu pokusu, tedy majetková škoda nevznikla, důsledkem pravomocného rozhodnutí soudu bude ztráta dědické způsobilosti obžalované po poškozené jako zůstavitelce a v neposlední řadě, že obžalovaná dlouhodobě osobně pečuje o poškozenou, byla ustanovena jejím opatrovníkem a poškozená je na ni silně citově fixována.

5. Odvolatelka se domnívá, že kritéria hodnocená soudem I. stupně nemohou obstát při konfrontaci s výjimečností aplikace ust. § 58 odst. 1 tr. zákoníku. Dosavadní trestní zachovalost obžalované ani skutečnost, že je matkou nezletilého dítěte, které však vychovává se svým partnerem a otcem dítěte, nejsou okolnostmi nijak mimořádnými. Oproti tomu zdůrazňuje odvolatelka dosavadní přístup obžalované k celému trestnímu řízení, v němž svou vinu od počátku popírá a stále prezentuje své přesvědčení o oprávněnosti svého jednání, a to i přes vyslovenou neplatnost darovací smlouvy v civilním řízení, bez projevu jakékoli lítosti nad svým jednáním a snahy o narovnání narušených rodinných vztahů, v jejichž rámci obžalovaná de facto izolovala poškozenou od ostatních členů rodiny. Z toho plyne, že její náprava se jeví značně problematickou. Žádného zásadního významu nelze přiznat ani skutečnosti, že nedošlo k dokonání trestného činu a tedy vzniku majetkové škody, neboť tyto příznivé okolnosti vyvstaly zcela bez vůle obžalované, na základě zásahu rodinných příslušníků, kteří docílili zamítnutí návrhu na vklad vlastnického práva obžalované katastrálním úřadem a rozhodnutí o neplatnosti darovací smlouvy vyslovené soudem. I v tomto civilním řízení přitom obžalovaná uplatňovala stejnou strategii, tedy že se ničeho nezákonného nedopustila a předmětnou majetkovou dispozici učinila pouze na výslovné přání poškozené. Ani argument dlouhodobé osobní péče obžalované o poškozenou se státní zástupkyní nejeví dostatečným s poukazem na skutečnost, že ještě v době spáchaní skutku se poškozená nacházela v domě s pečovatelskou službou, kde jí obžalovaná toliko navštěvovala a zajišťovala další pečovatelské služby. Vyloučení ostatních rodinných

příslušníků z péče o poškozenou se ve světle všech skutkových zjištění jeví ze strany obžalované zcela účelovým a značně neetickým jednáním, když vzhledem ke zdravotnímu stavu poškozené a její zvýšené sugestibilitě bylo pro obžalovanou poměrně jednoduché vmanipulovat poškozenou do přesvědčení o „nepřátelském“ postoji ostatních členů rodiny vůči ní. Pro případ uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody bude poté muset být civilním soudem přehodnoceno opatrovnictví obžalované nad poškozenou, neboť si lze stěží představit, že opatrovníkem poškozené by mohla zůstat osoba, která je uznána vinnou trestným činem spáchaným vůči opatrované osobě s cílem se na opatrované obohatit.

6. Vzhledem ve všem shora uvedeným skutečnostem, kdy odvolatelka neshledává aplikaci ust. § 58 odst. 1 tr. zákoníku odůvodněnou navrhuje, aby Vrchní soud v Praze jako soud odvolací napadený rozsudek zrušil a sám při nezměněném výroku o vině uložil obž. Mgr. [jméno] [příjmení] nepodmíněný trest odnětí svobody vyměřený při spodní hranici zákonné trestní sazby, se zařazením pro jeho výkon do věznice s ostrahou.

7. Obžalovaná [příjmení] [jméno] [příjmení] směřuje své odvolání do výroku o vině, když namítá, že výrok napadeného rozhodnutí je pouhou kopií ze strany státního zastupitelství podané obžaloby, přičemž napadené rozhodnutí zcela nekriticky a bez jakéhokoli vlastního rozhodnutí věci přejímá tvrzení uvedená v obžalobě. Tuto skutečnost považuje za nezhojitelný nedostatek a je toho názoru, že výrok o vině převzatý z obžaloby není řádně odůvodněn a naopak mu odůvodnění napadeného rozhodnutí mnohdy odporuje. K tomuto svému tvrzení odkazuje odvolatelka na nález Ústavního soudu ze dne 13.3.2017 sp. zn. I.ÚS 2750/16. Dále je přesvědčena, že soud I. stupně vůči obžalované nepostupoval v souladu se zásadami trestního řízení, kdy zejména došlo k porušení zásady in dubio pro reo a zásady presumpce neviny, k čemuž označuje jako přílehlavá rozhodnutí Ústavního soudu, a to nález ze dne 1.4.2015 sp. zn. I.ÚS 2726/14 a nález ze dne 26.11.2009 sp. zn. III.ÚS 2042/08.

8. Obhajoba je přesvědčena, že soud I. stupně nepostupoval v dané věci nestranně a jeho zaujatost a zjevné přesvědčení o vině obžalované bylo patrné z celého průběhu předmětného řízení. Na tento závěr lze usuzovat již z průběhu prvního hlavního líčení dne 22.3.2022, které probíhalo tendenčně a v neprospěch obžalované, když jí nebylo umožněno řádné a úplné vyjádření a popsání celé věci, byla předsedou senátu zkracována a omezována, aby nemohla dostatečně popsat okolnosti celé věci a vazby v rodině, které jsou podstatné pro řádné posouzení celé věci, zatímco hlavnímu svědkovi obžaloby, bratrovi obžalované byla umožněna rozsáhlá a zdlouhavá výpověď bez skutečných vazeb k věci bez jakéhokoli omezení. Odvolatelka poukazuje na to, že hlavní líčení probíhalo od 09:00 hod. do cca 16:30 hod. jen se třemi krátkými přestávkami, bylo k němu předvoláno 6 svědků a znalkyně a vše se konalo v hektické rychlosti provázené omluvami předsedy senátu za skluz programu jednání, přičemž dokonce výslech svědka [jméno] [příjmení] musel být přerušen za účelem vyslechnutí znalkyně. Obhajoba se domnívá, že obžalované bylo upřeno zákonem garantované právo na spravedlivý proces a právo obhajoby, k čemuž přistoupila ještě okolnost, kdy v závěru prvního jednání dne k návrhu obhajoby na doplnění dokazování předseda senátu odpověděl, že svědky na další den nestihne předvolat, a pokud obhajoba někoho má, nechť si jej na následující den v 10:00 hod. ráno přivede. Obhajoba se domnívá, že o vině obžalované bylo rozhodnuto bez ohledu na provedení důkazů v naprostém rozporu se všemi zásadami trestního řízení, kdy předseda senátu jednal v jakési časové krizi, nikoliv však z viny na straně obhajoby. Z podstatných důkazů navržených obžalovanou byl bez řádného odůvodnění proveden pouze výslech jejího přítele Ing. [jméno] [příjmení]. Ze zcela nepochopitelných důvodů z navrhovaných svědků nebyl vyslechnut ani MUDr. [jméno] [příjmení], ošetřující psychiatr paní [jméno] [příjmení], ačkoli jeho předvolání bylo soudem I. stupně předestřeno v souvislosti s odročením hlavního líčení. Jedná se přitom o psychiatra, který má paní [jméno] [příjmení] od rozhodné doby v dlouhodobé péči a je tak nesporně velmi důležitým svědkem ve věci. Stejně tak dle názoru obhajoby měla být vyslechnuta ošetřující lékařka MUDr. [příjmení]. Obhajoba rovněž poukazuje na to, že u poškozené probíhalo

hned několik sociálních šetření, a to před nástupem do Domova pro seniory v Máchově ulici v lednu 2017, v listopadu 2018 následovalo sociální šetření Nadace Život 90 a v únoru 2019 Nadace Návštěvy potmě. Při těchto šetřeních a návštěvách zaměstnanců uvedených nadací, kteří přímo s poškozenou paní [příjmení] pracovali, nikdo nezpochybňoval duševní stav paní [příjmení] a nezpochybňoval ho ani nikdo z rodiny, když se řešily záležitosti kolem úmrtí dcery poškozené, paní [jméno] [příjmení] a následně dědictví po paní [jméno] [příjmení], neteři paní [příjmení], jehož součástí byl mj. právě i spoluvlastnický podíl na předmětných nemovitostech ve Vítězné ulici v Praze 1.

9. Za další procesní pochybení obhajoba považuje postup soudu I. stupně ve věci dodatku ke znaleckému posudku vyhotovenému MUDr. [jméno] [příjmení] č. 191/2022 ze dne 4.5.2022, který byl nalézacím soudem zadán opatřením ze dne 25.3.2022 v návaznosti na obhajobou doložené fotografie a videa s paní [jméno] [příjmení]. Za závažný nedostatek pak obhajoba považuje skutečnost, že znalkyně konstatuje, že předložené záznamy nejsou opatřeny zvukem, ačkoli byly přehrány u hlavního líčení včetně zvukového záznamu. Obhajoba na tento závažný nedostatek soud I. stupně upozornila při hlavním líčení, přesto však tato podstatná skutečnost nebyla ze strany soudu I. stupně nijak reflektována ani napravena. I z tohoto důvodu považuje obhajoba napadené rozhodnutí za zcela nezákonné.

10. Obhajoba považuje napadený rozsudek za neodůvodněný a nepřezkoumatelný, tedy nezákonný, když mj. postrádá úvahy soudu nalézacího o jiných možných verzích skutkového stavu ve vztahu k obžalované, jakož i možnosti nesprávné právní kvalifikace trestného činu v dané věci, to vše při zjevné snaze soudu I. stupně o prokázání viny obžalované za jakoukoli cenu. Obhajoba je naopak přesvědčena, že vina obžalované nebyla dostatečně prokázána, a proto navrhuje, aby odvolací soud napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil a obžalovanou obžaloby zprostil v plném rozsahu, popř. aby věc vrátil soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí.

11. Vrchní soud v Praze z podnětu podaných odvolání přezkoumal napadený rozsudek z hlediska zákonnosti a odůvodněnosti výroků rozsudku i z hlediska správnosti postupu řízení, které předcházelo vyhlášení napadeného rozsudku, a to z pohledu vytýkaných vad jednotlivými odvoláními, přičemž k vadám odvoláními nevytýkaným mohl přihlížet jen potud, pokud měly vliv na správnost výroků napadeného rozsudku, proti nimž byla odvolání podána. Na podkladě takového přezkumu věci, v rozsahu předpokládaném v ust. § 254 odst. 1 tr.ř. shledal odvolání státní zástupkyně i obžalované nedůvodnými.

12. V řízení předcházejícím napadenému rozsudku přitom nebyly zjištěny žádné vady, které by měly vliv na správnost rozhodnutí. Soud I. stupně respektoval veškerá ustanovení trestního řádu, jimiž je zabezpečováno jak náležité objasnění věci, tak i právo obžalovaných na obhajobu, v hlavním líčení v souladu s ust. § 2 odst. 5 tr.ř. provedl většinu reálně dostupných a pro řádné zjištění skutkového stavu podstatných důkazů. Provedené důkazy následně Městský soud v Praze hodnotil v souladu s ust. § 2 odst. 6 tr.ř. a dospěl k logicky správným a odůvodněným skutkovým zjištěním, která mu byla dostatečným podkladem pro závěr, který ve svém rozhodnutí učinil. Tento proces splnil i požadavky kladené na náležitosti rozsudku a obsah jeho odůvodnění ve smyslu ust. § 125 odst. 1 tr.ř. a skutkovým zjištěním nalézacího soudu a jeho závěrům nelze ničeho vytknout. Je třeba dodat, že odvolacímu soudu nepřísluší nahrazovat postup soudu I. stupně podle § 2 odst. 6 tr.ř. a za předpokladu, že úvahy soudu v tomto směru vycházejí z úplného a nezkresleného obsahu všech provedených důkazů a odpovídají zásadám obecné logiky, je v souladu se zásadou bezprostřednosti a ústnosti řízení na soudu I. stupně, před nímž jsou důkazy prováděny, aby z nich vyvozoval závěry pro tvorbu skutkových zjištění. Odvolací soud je oprávněn korigovat skutková zjištění nalézacího soudu pouze v limitované míře na základě před ním provedeného dokazování (viz § 259 odst. 3 písm. a), b) tr.ř.). Takové podmínky však v posuzovaném případě nenastaly.

13. Pokud jde o odvolání obžalované [příjmení] [jméno] [příjmení] směřující proti výroku o vině, nemohl mu odvolací soud přisvědčit v žádném ohledu, tedy ani z pohledu řízení předcházejícího napadenému rozsudku, ani z pohledu posouzení správnosti výroku tohoto rozhodnutí jak o vině, tak o trestu, ale ani z pohledu absence řádného odůvodnění napadeného rozhodnutí vycházejícího z provedených a řádně hodnocených důkazů nalézacím soudem, to vše v souladu s ust. § 125 odst. 1 tr.ř., tedy z pohledu nároků kladených na písemné vyhotovení rozsudku.

14. Co se týká konkrétních výhrad uplatněných v odvolání obžalované, odvolací soud jí v žádném ohledu nemohl dát za pravdu. Shodu skutkových zjištění napadeného rozsudku s podanou obžalobou bez dalšího nelze označit za vadu rozhodnutí, jestliže nalézací soud dospěl ke skutkovým zjištěním odpovídajícím podané obžalobě a jestliže je skutek ve skutkové větě řádně vymezen uvedením místa, času a způsobu spáchání trestného činu, popř. i uvedením jiných skutečností, jichž je třeba k tomu, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným, jakož i uvedením všech zákonných znaků včetně těch, které odůvodňují určitou trestní sazbu, jak stanovuje § 120 odst. 3 tr.ř. V tomto případě je však možno konstatovat, že popis skutku nejen že splňuje všechna kritéria požadovaná trestním řádem, ale je výstižný, označuje osoby poškozených (byť to obhajoba rozporuje), a to konkrétně pošk. [jméno] [příjmení] a Katastrálního úřadu, ale je zde výstižně popsána i subjektivní stránka trestného činu v podobě vědomí obž. Mgr. [jméno] [příjmení] o duševním stavu poškozené, její babičky [jméno] [příjmení] a zneužití tohoto stavu k právnímu jednání, kterého již pošk. [jméno] [příjmení] nebyla schopna včetně dohlédnutí jeho následků, to vše za účelem vlastního obohacení. Tento skutek, tak jak je popsán, je nezaměnitelný s případně jiným jednáním, a pokud nalézací soud dospěl k vině obžalované v nezměněné podobě oproti podané obžalobě, z odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmé, jak k tomuto závěru dospěl a z jakých důvodů jej učinil, stejně jako dozorující státní zástupce v podané obžalobě.

15. Namítá-li obhajoba, že soud I. stupně řádně nezjistil skutkový stav projednávané věci s odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 13.3.2017 sp. zn. I.ÚS 2750/16, nález Ústavního soudu ze dne 1.4.2015 sp. zn. I.ÚS 2726/14 a ze dne 26.11.2009 sp. zn. III.ÚS 2042/08, ani tyto odkazy nejsou přiléhavé. První z citovaných nálezů se zabývá otázkou extrémního nesouladu právních závěrů soudu s vykonanými skutkovými zjištěními, což však na projednávané rozhodnutí nedopadá a žádný takovýto nesoulad zde odvolacím soudem nebyl zjištěn, ale ani v konkrétní podobě odvolatelkou namítán, když tato výtku je učiněna toliko obecně, aniž by uváděla konkrétní nesrovnalosti mezi skutkovými zjištěními a právními závěry napadeného rozhodnutí a provedenými důkazy. Za této situace lze stěžít na takto obecně formulovanou námitku odvolatelky přiléhavě reagovat, neboť sám odvolací soud takový extrémní nesoulad neshledává a naopak je toho názoru, že Městský soud v Praze po řádně provedeném dokazování se s tímto náležitě vypořádal a své závěry v otázce skutkových zjištění i v otázce jejich právního posouzení velmi srozumitelně promítl do odůvodnění napadeného rozsudku, z něhož tak jasně vyplývá, o jaké důkazy své rozhodnutí opřel, jaký význam tyto důkazy měly pro posouzení věci jak v jednotlivostech, tak ve svém souhrnu a co z nich konkrétně bylo zjištěno.

16. Stejně tak není odvolacímu soudu zřejmé, v jakém směru měla být dle odvolatelky Mgr. [jméno] [příjmení] porušena zásada in dubio pro reo a zásada presumpce neviny s odvoláním na shora citované dva posledně jmenované nálezy Ústavního soudu, kdy opět tato námitka je formulována toliko obecně bez konkrétního obsahu, kde nalézací soud neunesl svoji důkazní povinnost, popř. k jakým dalším skutkovým verzím měl dospět, případně která z nich by verzi nalézacího soudu měla výrazně zpochybňovat, a to až k aplikaci zásady in dubio pro reo, tedy v pochybnostech ve prospěch pachatele. Ani zde nebyla vznesena natolik konkrétní námitka, aby se jí odvolací soud mohl seriózně zabývat.

17. Ani výhrady obhajoby směřující proti procesnímu postupu soudu I. stupně nebyly shledány důvodnými a v žádném směru neodrážely skutečný průběh soudního řízení, což si odvolací soud mohl ověřit ze zvukových záznamů konaných hlavních líčení. Je pravdou, že u hlavního líčení

dne 22.3.2022 se jednání dostalo do skluzu, když jeho průběh se evidentně odchýlil od předpokladů předsedy senátu o jeho časovém rozvrhu, nicméně tato skutečnost neměla žádný vliv na jednání samotné, které proběhlo zcela v souladu s trestním řádem, naprosto korektně ze strany předsedy senátu a s úplným šetřením práva obžalované na obhajobu a na spravedlivý proces. Obžalované byl poskytnut dostatečný prostor pro vyjádření k věci samotné, a jestliže byla ze strany předsedy senátu korigována, je zřejmé nejen z protokolace, ale i ze zvukového záznamu, že tak činil pouze k usměrnění obžalované, která se významně odchylovala ve svém popisu od projednávané věci, a to jak v oblasti její podstaty, tak časového vymezení a popisu rozhodných skutečností. Obžalovaná akcentovala popis událostí týkajících se rodinných vztahů a konkrétní péče o babičku, tedy poškozenou a pouze okrajově, na konkrétní dotazy předsedy senátu či státního zástupce se věnovala okolnostem vyhotovení darovací smlouvy, jejího podpisu, k čemuž musela být vyslyšajícími osobami dovedena, a pokud předseda senátu takto usměrňoval výpověď obžalované, činil tak zcela v souladu se svými povinnostmi při vedení soudního řízení, kdy je na něm, aby toto řízení nejen splňovalo požadavky stanovené trestním řádem a probíhalo korektně, ale rovněž aby bylo vedeno věcně a účelně, nebylo zatěžováno nadbytečným a irrelevantním dokazováním a aby směřovalo k řádnému projednání věci a jejímu rozhodnutí.

18. Rozhodně pak není krácením práva obžalované na obhajobu a spravedlivý proces, jestliže dojde k časovému skluzu v jednání, který však neměl za následek omezení dokazování, kdy se odvolací soud ze zvukového záznamu přesvědčil, že nejen obžalované byl poskytnut dostatečný prostor k podání výpovědi včetně prostoru ke kladení otázek státnímu zástupci, opatrovníci poškozené i obhájce obžalované, ale nijak nebyl krácen prostor pro výsledky předvolaných svědků, kdy obžalovaná spolu se svou obhájce opět měly řádnou možnost svědkům klást otázky a obžalovaná se vyjadřovat k jejich výpovědi. Pokud se předseda senátu svědkům, jejichž výslech byl v důsledku časového skluzu v jednání proveden i s několikahodinovým zpožděním, za toto prodloužení omluvil, není odvolacímu soudu zřejmé, proč tento způsob chování předsedy senátu zcela v souladu s obecně uznávanými společenskými pravidly obhajoba zmiňuje jako známku hektického průběhu soudního řízení, čemuž však v žádném případě neodpovídá zvukový záznam při hlavním líčení porízený. Stejně tak nijak nediskvalifikuje prováděné důkazy skutečnost, že výslech svědka [jméno] [příjmení] byl přerušen za účelem výslechu znalkyně [příjmení] [jméno] [příjmení], když tento výslech byl následně řádně dokončen, a to opět za šetření práv obžalované na obhajobu a spravedlivý proces. Odvolacímu soudu rovněž není zřejmé, z čeho konkrétně obhajoba dovozuje tendenčnost soudního jednání v neprospěch obžalované kromě posunutého programu jednání, k němuž došlo právě v důsledku prostoru poskytnutého v řízení před soudem k vyjádření obžalované, která se zcela v souladu se svými právy v přípravném řízení omezila toliko na krátké prohlášení k věci a dále využila svého práva nevypovídat. Tendenční je potom i tvrzení obhajoby, že zatímco byla obžalovaná ve své výpovědi předsedou senátu zkracována a omezována, byla jejímu bratrovi [jméno] [příjmení] jako „hlavnímu svědkovi obžaloby“ umožněna rozsáhlá a zdlouhavá výpověď i bez skutečných vazeb na projednávanou věc bez jakéhokoli omezení. Jak je zřejmé z protokolu o hlavním líčení ze dne 22.3.2022, tak ze zvukového záznamu tohoto jednání, svědek [příjmení] [jméno] [příjmení] ve své výpovědi v podstatě odpovídal na otázky kladené mu předsedou senátu, státní zástupkyní, opatrovníci poškozené a obhájce obžalované, na otázky odpovídal věcně a přiléhavě a jeho výslech trval kratší dobu než výslech obžalované, která byla naopak předsedou senátu usměrňována, neboť její výpověď byla velmi obsírná, nikoli vždy s významem pro projednávanou věc, a proto musela být předsedou senátu vedena pokládáními otázkami ve své výpovědi tak, aby obsahovala odpovědi na podstatné otázky a vyjádření obžalované k meritu věci.

19. Stejně tak tvrzené bezprecedentní porušení práva obžalované na spravedlivý proces neodráží skutečný průběh soudního řízení. Skutečnost, že soud I. stupně nevyhověl s výjimkou svědka [příjmení] [jméno] [příjmení], přítele obžalované, návrhům obhajoby na doplnění dokazování, a to výsledkem svědků a vypracováním revizního znaleckého psychiatrického posudku

k duševnímu stavu pošk. [jméno] [příjmení], samo o sobě neznamena krácení práv obžalované. Nikoli každý důkaz má zásadní vypovídací hodnotu pro posouzení věci a je na předsedovi senátu, aby řízení vedl koncentrovaně, účelně a hospodárně tak, aby byl k dispozici dostatek podkladů pro rozhodnutí soudu bez jakýchkoli rozumných pochybností. Pokud potom soud návrhu na doplnění dokazování kterékoli z procesních stran nevyhoví, je třeba, aby toto své rozhodnutí řádně odůvodnil, což nalézací soud v projednávané věci učinil v odst. 36. a 59. odůvodnění písemně vypracovaného rozhodnutí. Odvolací soud zcela ctí rovnost stran obžaloby a obhajoby, která se promítá zejména do práva návrhu provádění důkazů, přičemž toto právo obžalované nijak kráceno nebylo. Je jistě otázkou taktiky vedení obhajoby, kdy takovéto návrhy podává, avšak nelze si nepovšimnout, že návrhy na doplnění dokazování výsledky svědků obhajoba vznesla až u hlavního líčení dne 22.3.2022 a následně je doplnila písemným podáním z téhož data, ačkoli obž. Mgr. [jméno] [příjmení] si předvolání k hlavnímu líčení osobně převzala dne 16.2.2022 a obhájkyň Mgr. [jméno] [příjmení], dříve [příjmení] bylo vyrozumění o konání hlavního líčení doručeno do datové schránky již dne 2.2.2022. Bylo by jistě korektní takové návrhy učinit s dostatečným předstihem, aby v případě uznání jejich důvodnosti soud stačil důkazy obstatat, popř. svědky předvolat k již nařízenému jednání. I tento přístup stran je vyjádřením rovnosti jejich postavení, kdy státní zástupce v zásadě činí návrhy na provedení dokazování již v podané obžalobě, která je ostatním stranám řízení, zejména obžalovaným a poškozeným doručována současně s předvoláním k hlavnímu líčení nebo vyrozuměním o jeho konání. Ani pozdější podání návrhu jistě není vyloučeno a neznamena, že by se těmito návrhy soud neměl zabývat, nicméně je na jeho zvážení, zda provedení těchto důkazů pro posouzení věci považuje za důležité či dokonce nezbytné, aby ve věci mohl spravedlivě rozhodnout. To, že předseda senátu na konci jednání dne 22.3.2022 k návrhu obhajoby na výsledky svědků konstatoval, že na druhý den, tedy 23.3.2022, na kdy bylo hlavní líčení rovněž nařízeno, zajištění účasti svědků nestihne, a pokud má tuto možnost obhajoba, nechť svědky zajistí na následující den v 10:00 hod., samo o sobě nesvědčí o tendenčnosti a zaujatosti soudního senátu I. stupně, ale je pouhým konstatováním skutečného stavu věci. Předseda senátu současně upozornil obhajobu, že soud zváží, zda dokazování navrhovanými výsledky svědků doplní. Z protokolu o hlavním líčení vyplývá, že soud I. stupně hlavní líčení dne 23.3.2022 odročil na 6.- 7.6.2022 za účelem provedení dalších důkazů, kdy zmiňuje výslech svědků [jméno] [jméno] [jméno] a MUDr. [jméno] [příjmení], které následně k tomuto hlavnímu líčení nepředvolal, nicméně neprovedení těchto důkazů v hlavním líčení dne 6.6.2022 i v písemném odůvodnění svého rozsudku následně řádně zdůvodnil včetně zamítnutí návrhu na doplnění dokazování revizním znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie. Žádný z důkazů tak nebyl opomenut, když byl buď proveden, nebo se soud nalézací řádně vypořádal s odůvodněním jeho nadbytečnosti či nedostatečné vypovídací hodnoty pro rozhodnutí ve věci samé.

20. Co se týče navrhovaného výsledku MUDr. [jméno] [příjmení], odvolací soud sdílí názor soudu nalézacího o nadbytečnosti tohoto důkazu, neboť s lékařskou zprávou, kterou MUDr. [příjmení] poskytl dne 14.2.2018, se již vypořádali další povolání odborníci, konkrétně znalkyně z oboru zdravotnictví odvětví psychiatrie MUDr. [jméno] [příjmení], která vypracovala znalecký posudek ke zdravotnímu stavu pošk. [jméno] [příjmení] přímo pro účely trestního řízení, ale rovněž ústavní znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví gerontopsychiatrie vypracovaný Všeobecnou fakultní nemocnicí v Praze pro účely civilního řízení před Obvodním soudem pro Prahu 1 ve věci 33 Nc 1804/2018, vedené k návrhu na omezení svéprávnosti posuzované [jméno] [příjmení], [datum narození], a ustanovení jejího opatrovníka. Jak znalkyně [příjmení] [příjmení] při osobním výslechu u hlavního líčení v projednávané věci dne 22.3.2022 k podání jejího znaleckého posudku, tak MUDr. [jméno] [příjmení], určený zástupce Znaleckého ústavu pro jeho obhajobu při osobní prezentaci znaleckého posudku u ústního jednání Obvodního soudu pro Prahu 1 ve věci 17 C 55/2018 dne 24.1.2020 vyjádřili nesoulad lékařské zprávy MUDr. [jméno] [příjmení] se zjištěními učiněnými znalcem [příjmení] [jméno] [příjmení], v jeho znaleckém posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, vypracovaném k duševnímu stavu

pošk. [jméno] [příjmení] ze dne 12.2.2018, tak potom MUDr. [jméno] [příjmení] i ve vztahu k závěrům výše citovaného ústavního znaleckého posudku VFN v Praze.

21. Je tedy zřejmé, že závěry znalců prezentované ve znaleckých posudcích vypracovaných k duševnímu stavu posuzované [jméno] [příjmení] v pořadí MUDr. [jméno] [příjmení], Všeobecnou fakultní nemocnicí v Praze a MUDr. [jméno] [příjmení] jsou v naprosté shodě s diagnózou demence u Alzheimerovy nemoci, kdy znalecký posudek VFN a znalecký posudek MUDr. [jméno] [příjmení] stanoví stupeň demence středně těžký až těžký, znalec [příjmení] [jméno] [příjmení] uvádí těžký stupeň této choroby, avšak všichni se shodují na závažném ovlivnění schopnosti poškozené myslet a rozhodovat se, neschopnosti právně jednat, spravovat své jmění a činit dispozice s majetkem, což znalci vztahují i na předmětnou dobu podpisu darovací smlouvy, neboť dementogenní proces je procesem postupným a při stupni postižení pošk. [jméno] [příjmení] rozvíjejícím se po dobu několika let, o čemž mj. svědčí i skutečnost, že poškozená v doprovodu své vnučky vyhledala odbornou psychiatrickou pomoc již v roce 2014 a již v tomto roce byla u ní konstatována mozková atrofie, tedy organická změna, a byl jí kromě antidepressiv nasazen rovněž lék Cognezil na posílení kognitivních funkcí, tedy paměti. Přitom zatímco znalci měli při vypracování znaleckých posudků k dispozici zdravotní dokumentaci pošk. [jméno] [příjmení], a to jak od její praktické lékařky MUDr. [jméno] [příjmení], tak od jejího ošetřujícího psychiatra MUDr. [jméno] [příjmení], MUDr. [jméno] [příjmení], který poškozenou vyšetřil dne 8.2.2018, ji v ten den viděl poprvé a žádné podklady k vystavení lékařské zprávy k posuzované neměl. Nutno říci, že návštěva jiného lékaře bezprostředně následující po konfrontaci pošk. [jméno] [příjmení] a obž. Mgr. [jméno] [příjmení] ostatními členy rodiny ohledně zjištěného pohybu v katastru nemovitostí na základě návrhu na vklad změny vlastnického práva a podepsané darovací smlouvy ze dne 29.1.2018, se ze strany obžalované jeví jako účelová, když pošk. [jméno] [příjmení] měla již od roku 2014 ošetřujícího lékaře psychiatra MUDr. [příjmení], který byl seznámen se zdravotním stavem poškozené a byl tudíž nejpopovolanější osobou k vydání takové lékařské zprávy. [jméno] obžalovaná vyjádřila obavy ze zaujatosti tohoto lékaře, což byl podle ní důvod návštěvy lékaře jiného. Z čeho by tato zaujatost měla pramenit, však obžalovaná neozřejmila a nutno říci, že důvodnost takové obavy nevyplyvá ani z jiných provedených důkazů. Za této situace tak odvolací soud zcela sdílí postup soudu I. stupně i odůvodnění jak zamítnutí návrhu na provedení výslechu MUDr. [jméno] [příjmení], tak skutečností vyplývajících ze znaleckého posudku MUDr. [jméno] [příjmení], odpovídajících závěrům dalších dvou znaleckých posudků, vypracovaných k osobě poškozené v souvisejícím období pro účely civilního řízení.

22. Vedle duševního stavu poškozené má i odvolací soud za naplněné další znaky objektivní stránky posuzovaného trestného činu, když v otázce podpisu darovací smlouvy ve prospěch obž. Mgr. [jméno] [příjmení] a podaného návrhu na vklad změny vlastníka předmětné nemovitosti, resp. podílu na této nemovitosti na adrese Vítězná 534/16, Praha 1 - Malá Strana není sporu. Stejně tak je nesporná minimální hodnota tohoto spoluvlastnického podílu činícího ideálních 51/96 předmětných nemovitostí, k čemuž byl vypracován znalecký posudek z oboru ekonomika a stavebnictví, odvětví ceny a odhady nemovitostí Ing. [jméno] [příjmení] ze dne 30.7.2019 včetně doplňku ze dne 2.11.2021, když minimální cena v čase a místě obvyklá byla ke dni 29.1.2018 stanovena částkou 11.991.000 Kč.

23. Kromě duševního stavu pošk. [jméno] [příjmení] je ze strany obhajoby zpochybňována subjektivní stránka trestného činu, tedy vědomí obž. Mgr. [jméno] [příjmení] o takovém postižení duševních schopností pošk. [jméno] [příjmení], které by ji diskvalifikovalo z právních jednání, zejména potom ze schopnosti vyjádřit svou vůli ve vztahu ke svému majetku a tedy uzavřít předmětnou darovací smlouvu. Nutno říci, že v tomto směru jsou odvolací námitky toliko opakováním obhajoby obžalované uplatněné již v řízení před soudem I. stupně, s níž se tento dostatečně vypořádal v odst. 68.-73 odůvodnění napadeného rozhodnutí, na které může odvolací soud pro stručnost odkázat. Je snad možno toliko zrekapitulovat, že obžalovaná v předmětné

době o pošk. [jméno] [příjmení] již několik let pečovala, a to buď přímo osobně při společném sdílení domácnosti, nebo intenzivně při pobytu poškozené v pečovatelském domě, kde jí zajišťovala sociální služby, každodenní potřeby a lékařskou péči, kdy ji doprovázela k lékařům, znala její zdravotní stav a problémy včetně předepsaných léků, které sama poškozené připravovala. Obžalovaná na jednu stranu tvrdí, že poškozená byla schopna si své věci obstarávat sama, byla orientována místem i časem a nebylo důvodu pochybovat o její schopnosti právně jednat, na druhé straně však popsala běžné fungování poškozené, které s hygienou pomáhaly pečovatelky, nakupovat si nechodila a o záležitosti kolem jejího bytu, důchodu a finanční záležitosti se jí starala právě obžalovaná, která měla i přístup k jejímu bankovníctví a spravovala jí tak peníze. Současné nelze přehlédnout, že i správu předmětné nemovitosti v roce 2017 převzala právě obžalovaná a dočasně i její bratr [jméno] [příjmení] po dohodě o skončení dohody o vedení správy nemovitosti s dlouholetým správcem [jméno] [příjmení]. V následujícím období uzavírané nájemní smlouvy k prostorám v předmětné nemovitosti podepisovala v zastoupení pošk. [jméno] [příjmení] obž. Mgr. [jméno] [příjmení], přičemž ve smlouvách byl uveden bankovní účet pro účely placení nájemného, vedený u Fio banky, a.s. č. [bankovní účet] právě na jméno obž. Mgr. [jméno] [příjmení]. Z uvedeného je zřejmé, že obž. Mgr. [jméno] [příjmení] spravovala záležitosti pošk. [jméno] [příjmení] jak v oblasti zajištění běžných každodenních záležitostí, tak v oblasti správy jejího majetku. Obžalovaná tak zjevně byla nejlépe seznámena se zdravotním stavem poškozené, kdy s ní byla v intenzivním kontaktu a zajišťovala jí i základní potřeby, jako byla pomoc s hygienou, asistence sociálních pracovníků k zajištění hodnotného způsobu života spočívajícího kromě základní lidských potřeb v rehabilitaci, asistenci při procházkách při těžkém zrakovém postižení poškozené, trénování paměti při hraní společenských her či běžné společenské konverzaci, což je nepochybně velmi záslužné, ale současně to vypovídá o neschopnosti a dezorientaci poškozené i při běžných denních činnostech, natož pak při úředním či právním jednání nesoucím pro poškozenou závažné právní důsledky. O dezorientaci poškozené přitom vypovídají i videozáznamy, které předložila sama obžalovaná nalézacímu soudu, a ten jimi provedl dokazování. Je sice pravdou, jak upozornila obhájkyň obžalované, že nalézací soud v odst. 57. odůvodnění svého rozhodnutí konstatuje, že dle těchto videozáznamů pořízených v roce 2019 byla poškozená schopna komunikovat s obžalovanou, zavolat doktorovi či si sjednat schůzku, držet dítě a povídat si, zdála se orientovaná v prostoru a čase, zatímco se nalézací soud v odst. 58. téhož rozhodnutí odvolává na dodatek znaleckého posudku MUDr. [jméno] [příjmení] ze dne 4.5.2022, v němž znalkyně konstatuje, že nemá důvodu měnit niče na svých závěrech znaleckého posudku podaného k duševnímu stavu poškozené ze dne 2.9.2020 pod p. č.200392 Odvolací soud měl sám možnost tyto videozáznamy shlédnout a přesvědčit se, že poškozená rozhodně nepůsobila dojem člověka v duševní kondici umožňující mu plnohodnotně jednat ve svých záležitostech, natož v záležitostech tak složitých, jako je nakládání s velmi hodnotným majetkem, a to dokonce majetkem nemovitým, jehož správa vyžaduje orientaci nejen v konkrétním právním úkonu jako takovém, ale i v jeho důsledcích, které mohou být fatální a konkrétní osobu o hodnotný majetek případně i připravit. Z předložených videozáznamů je sice zřejmé, že poškozená komunikuje s obžalovanou a hovoří o určitých událostech, které v rodině nastaly, je však zřejmé, že na řadu okolností si nepamatuje a je obžalovanou usměrňována, stejně tak při hovoru s praktickou lékařkou, který byl obžalovanou nahráván na videozáznam, ze srpna 2019 je zřejmé, že poškozená sice k lékařce zavolala, nicméně si na kalendář poznamenala údaje, které bezprostředně po ukončení hovoru nebyla schopna opět bez nápovědy obžalované vyhodnotit, a to ani v termínu stanovené další lékařské kontroly, ani v poznamenaných hodnotách lékařských testů, ani v určení aktuálního data bez použití mobilního telefonu. Stejně tak pokud si poškozená sjednávala změnu termínu studia soudního spisu, byla usměrňována obžalovanou, jak co se týče telefonního čísla, tak konkrétního nového data, resp. dne pro návštěvu soudu. Co se týče údajné péče o malé dítě, z videozáznamu je zřejmé, že obžalovaná se se svou zhruba roční dcerou vrátila z dětského plavání a dceru předala babičce pouze k pohlídání, než doveze do bytu kočárek, který ponechala u vchodu. Jak již zmínila

znalkyně [příjmení] [jméno] [příjmení], tak i odvolací soud je, „zatížen“ posuzováním obdobných jednání a tedy posuzování duševního stavu osob vesměs činící dispozice se svým majetkem v době, kdy již toho nejsou schopny, a tedy má jisté osobní zkušenosti s projevy chování takových osob navenek, které ukazují na jejich rekondici, k níž osoby konfrontované namítají, že ji nemohly z laického pohledu posoudit. MUDr. [příjmení] však právě k projevům demence konstatovala, že tyto jsou i z laického pohledu zřejmé, kdy posuzovaná osoba již vykazuje určitou dezorientaci, paměťové výpadky, změny chování, které jsou již trvalého charakteru, přičemž neexistují někdy zmiňovaná tzv. lucidní okénka, v nichž by taková osoba byla schopna za sebe plnohodnotně jednat se všemi právními důsledky. Dementogenní proces jakmile nastoupí a je diagnostikován je již nevratný a jeho zlepšení není možné, byť u postižené osoby lze sledovat, „lepší“ a, „horší“ dny, což však na jejich celkovou kondici nemá jakýkoli vliv. Odvolací soud tak rozhodně neshledává nedostatek posouzení skutkového stavu věci soudem I. stupně v tom, že znalkyni byly videozáznamy poškozené poskytnuty buď bez zvuku, nebo že si znalkyně tyto záznamy bez zvuku spustila. Je totiž zřejmé, že znalkyně vypracovala znalecký posudek nejen z poskytnuté zdravotnické dokumentace poškozené, ale i po jejím osobním vyšetření, tedy na základě dostatečných podkladů, které následně přesvědčivě vyhodnotila, a to ve shodě s dalšími již shora jmenovanými znalci. Namítá-li obhajoba nedostatek znaleckého posudku MUDr. [jméno] [příjmení] spočívající právě v jejím doplňku, nelze přehlédnout, že důkaz doplňkem znaleckého posudku byl proveden u hlavního líčení dne 6.6.2022 jeho přečtením za souhlasu procesních stran, jak je zaznamenáno v protokolu o hlavním líčení. Stejně tak je na místě poznamenat, že ani obhajoba ani obžalovaná v průběhu hlavního líčení nenamítaly či nepožadovaly rozsáhlejší provádění důkazů, a to ani při výpovědích svědků, provádění znaleckého posudku či listinných důkazů tak, aby na ně případně nalézací soud mohl reagovat.

24. Stejně tak na tyto závěry nemůže mít vliv oponentura obhajoby, že nikdo do doby uzavření darovací smlouvy ve prospěch obžalované nedobrá duševní stav poškozené [jméno] [příjmení] nenamítal, a to jak osoby, které s poškozenou přicházely do styku, zejména sociální pracovníci provádějící u poškozené šetření, tak pracovníci přímo jí poskytující sociální služby, tak příbuzní v souvislosti s dědickým řízením po paní [příjmení]. Nutno říci, že řízení o omezení svéprávnosti se zpravidla zahajuje až v souvislosti se situací, kdy zájmy posuzované osoby jsou natolik ohroženy, že je třeba je kontrolovat a korigovat tak, aby bylo postupováno ve prospěch takové osoby s co největším šetřením jejích práv a zájmů, a pokud možno i za současného zajištění péče o ni, a to právě nikoli pouze ve sféře majetkové, ale i v oblasti lékařské a sociální péče. Je zřejmé, že do okamžiku podpisu darovací smlouvy taková potřeba nenastala. Je možné učinit závěr, že v předcházejícím období bylo o paní [příjmení] dobře postaráno, bylo rodinou, postupem doby především obžalovanou řádně reagováno na její potřeby. Pokud jde o dědictví po paní [jméno] [příjmení], které poškozená [jméno] [příjmení] nabyla v roce 2016, jednalo se nepochybně o právní úkon směřující výhradně v její prospěch, neboť se jí dostalo velmi hodnotného majetku, především majetkového podílu na nemovitostech ve Vítězné ulici v Praze1. Z provedeného dokazování přitom vyplývá, že paní [příjmení] ostatní členy z vypořádání svého majetku vyloučit nechtěla a naopak si přála, aby na výnosu z tohoto majetku participovali. O tom hovořil jak svědek [jméno] [příjmení], tak především obž. [jméno] [příjmení]. Obžalovaná však postupovala výlučně ve prospěch svůj vlastní, k čemuž ji neopravňovaly ani neuspořádané vztahy v rodině, neboť pro futuro nikdo z oprávněných dědiců, zejména její teta, paní [jméno] [příjmení] a její bratr, pan [jméno] [příjmení] nebyli jako dědicové po poškozené [jméno] [příjmení] vyloučeni. Pro posouzení duševního stavu poškozené v předmětném období potom mají zásadní význam shora citované hned tři znalecké posudky, které se ve svých závěrech de facto zcela shodují. Obhajoba na jedné straně vyzdvihuje výpovědi svědků [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] z Nadace Život 90, kteří se vyjadřovali k běžnému kontaktu s poškozenou a hodnotili její orientaci v běžných záležitostech spíše pozitivně, ale zcela pomíjí výpovědi dalších svědků, jako [jméno] [příjmení] (zajišťoval venčení psa poškozené) a [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] z Nadace Návštěvy potmě, kteří duševní kondici poškozené hodnotili naopak tak, že by poškozená již

nebyla schopna sama si obstarávat zejména složitější záležitosti, mezi něž nepochybně majetkové dispozice, především s cenným nemovitým majetkem patří. Znovu je potom třeba připomenout fungování poškozené v běžném životě, kdy již potřebovala pomoc i s hygienou a obstaráním jídla a všechny majetkové dispozice jí zajišťovala obžalovaná, včetně nakládání s důchodem, když měla přístup i k jejímu bankovnímu účtu. Již z tohoto faktického stavu v předmětné době lze stěží dovodit schopnost poškozené k právním úkonům, a to i méně závažným než je dispozice s nemovitostmi.

25. Ze shora podrobně rozvedené argumentace k jednotlivým námitkám uplatněným obhajobou v podaném odvolání odvolací soud uzavírá, že neshledal nedostatky v řízení před nalézacím soudem a obecně v řízení předcházejícím napadenému rozhodnutí, stejně jako v rozhodnutí samotném, které by měly vliv na jeho věcnou správnost. Soud I. stupně oproti tvrzení odvolatelky pečlivě provedl dokazování v potřebném rozsahu tak, aby mu umožňovalo rozhodnutí ve věci samé bez jakýchkoli rozumných pochybností, které by snad mohly vést i k jinému závěru, jak naznačovala obhajoba, avšak pouze obecně, nikoli konkrétně. Z provedeného a řádně hodnoceného dokazování nalézacím soudem naopak vyplývá, že jiný závěr ve věci nepřichází v úvahu a o správnosti rozhodnutí soudu I. stupně tak nejsou pochybnosti. Skutkovým zjištěním pak zcela odpovídá i právní kvalifikace aplikovaná nalézacím soudem, kdy jednání obžalované bylo vyhodnoceno jako zločin podvodu podle § 209 odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku. Je zřejmé, že obžalovaná svým jednáním uvedla v omyl nejen pošk. [jméno] [příjmení], která nebyla schopna posoudit obsah právního úkonu v podobě darovací smlouvy a důsledky takového právního úkonu, s čímž byla obž. Mgr. [jméno] [příjmení] při osobní péči o poškozenou minimálně srozuměna. Nelze nezmínit, že poškozená byla v důsledku své duševní poruchy, tedy demence závažného stupně osobou velmi zranitelnou a manipulovatelnou a tak jednoduše zneužitelnou osobou, která v ní vzbudila důvěru, natož osobou jí nejbližší, s níž byla v dennodenním kontaktu a která jí poskytovala péči a pocit bezpečí. Byť osobní péče obžalované o poškozenou je hodna uznání, neboť osobní péče o starého a nemocného člověka je velmi fyzicky i psychicky náročná, tato skutečnost neopravňuje pečující osobu k vyloučení ostatních členů rodiny z jejich dědického práva po zůstaviteli, vyplývajících z občanského zákoníku (§ 1475 a násl.), a to navíc za situace, kdy s ohledem na duševní stav poškozené se nemohlo jednat o vážně míněný projev její vůle. Obžalovaná tak uvedla v omyl nejen pošk. [jméno] [příjmení], ale rovněž katastrální úřad, jemuž byl předložen návrh na vklad změny vlastnického práva, avšak vycházející z neplatného právního úkonu. Jednání obžalované bylo nepochybně vedeno motivem vlastního obohacení a směřovalo ke způsobení škody pošk. [jméno] [příjmení] velkého rozsahu, když hodnota jejího spoluvlastnického podílu na předmětné nemovitosti dosahovala minimálně bezmála 12.000.000 Kč, přičemž hranice škody velkého rozsahu je stanovena v § 138 odst. 1 tr. zákoníku částkou 10.000.000 Kč. Současně trestný čin zůstal ve stádiu pokusu, neboť v důsledku zásahu ostatních členů rodiny nedošlo k zápisu změn vlastnického práva do katastru nemovitostí a tím nenastal následek trestného činu.

26. V souvislosti s posouzením celé věci nejsou bez významu ani civilní řízení ve věci vedená, v nichž již bylo pravomocně rozhodnuto. Takto chronologicky bylo nejprve vydáno usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 15.2.2018 sp. zn. 33 Nc 2356/2018, kterým bylo rozhodnuto o předběžném opatření spočívajícím v zákazu poškozené nakládat s předmětným spoluvlastnickým podílem na shora uvedených nemovitostech. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 17.7.2018 poté, co bylo potvrzeno usnesením Městského soudu v Praze pod sp. zn. 72 Co 233/2018. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 9.1.2020 sp. zn. 33 Nc 1804/2018 byla omezena svéprávnost [jméno] [příjmení], [datum narození], a to na dispozici s finanční hotovostí do výše 500 Kč měsíčně a opatrovníkem jí byla ustanovena Městská část Praha 1. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 9.6.2020 sp. zn. 12 Co 97/2020 byla svéprávnost posuzované omezena ve stejném rozsahu, a to na dobu 5 let,

avšak opatrovníkem jí byla ustanovena Mgr. [jméno] [příjmení]. Z obou rozhodnutí potom vyplývá, že [jméno] [příjmení] není schopna žádných jiných právních úkonů, zejména právních úkonů směřujících k nakládání s majetkem, a to ani pro případ posledního pořízení.

27. Z titulu odvolání podaného státní zástupkyní, ale i z titulu odvolání podaného obžalovanou přezkoumal odvolací soud i výrok o uloženém trestu, a to především z pohledu ust. §§ 38 a 39 tr. zákoníku a § 58 odst. 1 tr. zákoníku. Nutno říci, že nalézací soud se velmi pečlivě a podrobně vypořádal s okolnostmi rozhodnými pro stanovení druhu a výměry trestu, a to nejen v rámci obecných ust. §§ 39, 41 a 42 tr. zákoníku stanovujících kritéria pro úvahy o ukládaném trestu a polehčující a přitěžující okolnosti, které je třeba vážit na straně každého obžalovaného, ale i z pohledu moderačního zmírňujícího ust. § 58 odst. 1 tr. zákoníku, jehož soud I. stupně využil ve prospěch obžalované. Nutno říci, že celé rozhodnutí soudu I. stupně je velmi vyvážené a citlivě pojaté právě i v otázce ukládaného trestu, kdy nalézací soud vyčerpávajícím způsobem uvedl konkrétní okolnosti, které na straně obž. Mgr. [jméno] [příjmení] shledal, jak hovořící v její prospěch, tak i v její neprospěch. Přesto dospěl k závěru, že okolnosti hovořící pro uložení trestu přímo nespojeného s omezením osobní svobody převažují nad okolnostmi pro obžalovanou nepříznivými a odůvodňují uložení trestu mírnějšího než vymezeného zákonnou trestní sazbou v rozmezí od 5 do 10 let, konkrétně trestu odnětí svobody v trvání 3 let, který umožňuje ještě jeho podmíněný odklad na zkušební dobu, kterou soud vyměřil v maximální možné délce, tedy na 5 let.

28. Odvolací soud se neztotožnil s důvody odvolání podaného v neprospěch obžalované státní zástupkyní, která neshledává podmínky pro použití § 58 odst. 1 tr. zákoníku, když zdůrazňuje, že k jeho aplikaci lze přistoupit pouze ve výjimečných případech vzhledem k okolnostem konkrétního daného případu nebo k poměrům pachatele, kdy by použití zákonem stanovené trestní sazby odnětí svobody bylo pro pachatele nepřiměřeně přísné a současně lze dosáhnout jeho nápravy i trestem kratšího trvání. Státní zástupkyně zde zdůrazňuje přístup obžalované k trestnímu stíhání, když obžalovaná po celou dobu trestního řízení nezískala náhled a nepřijala svou zodpovědnost, přičemž se domnívá, že okolnosti na straně obžalované nejsou nijak neobvyklé a výjimečné, aby odůvodňovaly mimořádné snížení trestu pod zákonnou dolní hranici trestní sazby, kdy by ani trest vyměřený na samé dolní hranici této sazby nebyl způsobit výjádřit význam zjištěných rozhodných okolností pro takový postup. Státní zástupkyně se domnívá, že argumentace nalézacího soudu v rámci úvah o trestu je nevyvážená, neboť na jedné straně soud hodnotí řadu významně přitěžujících okolností a na druhé straně je následně nepromítá do celkového hodnocení závažnosti činu významného pro úvahy o potrestání obžalované. Okolnosti zmiňované nalézacím soudem jako dosavadní bezúhonný život obžalované, péče o nezletilé dítě, spáchání trestného činu ve stádiu pokusu, dlouhodobá osobní péče o poškozenou, ztráta dědické způsobilosti v důsledku spáchání trestného činu vůči zůstavitelce, citová vazba mezi obžalovanou a poškozenou, nehodnotí státní zástupkyně jako okolnosti mimořádné, vybočující z rámce okolností obvyklých a nedomnívá se, že by tyto byly natolik významné, aby odůvodňovaly benevolentní přístup soudu. Co se týče péče o nezletilou, zde odvolatelka zdůrazňuje, že obžalovaná není samoživitelkou, ale dítě vychovává se svým partnerem [jméno] [příjmení], otcem dítěte, který je nepochybně schopen péči o dítě zabezpečit. Jde-li o spáchání trestného činu obžalovanou ve stádiu pokusu, zdůrazňuje odvolatelka, že tato okolnost nespočívala ve vůli obžalované. Stran argumentu nalézacího soudu ohledně dlouhodobé osobní péče obžalované o poškozenou a vytvořené citové vazby mezi oběma jmenovanými odvolatelka zmiňuje, že poškozená se ještě v době spáchání skutku nacházela v domě s pečovatelskou službou, kde jí obžalovaná toliko navštěvovala a zajišťovala další pečovatelské služby. Připomíná chování obžalované, které vedlo k vyloučení ostatních rodinných příslušníků z péče o poškozenou, které se z pohledu zjištění nalézacího soudu jeví účelovým a neetickým, přičemž pro obžalovanou bylo poměrně jednoduché manipulovat s poškozenou s ohledem na její zdravotní stav a vyvolat v ní přesvědčení o „nepřátelském“ postoji ostatních členů rodiny. Odvolatelka se domnívá, že i závěr

civilního soudu o opatrovnictví obžalované ve vztahu k pošk. [jméno] [příjmení] bude muset být v civilním řízení přehodnocen, neboť si lze těžko představit, že opatrovníkem poškozené by mohla zůstat osoba, která byla pravomocně uznána vinnou ze spáchání trestného činu vůči opatrované, navíc s cílem se obohatit.

29. Odvolací soud tento postoj státní zástupkyně považuje za nepřiměřeně přísný, nevystihující právě individuální okolnosti celé věci. Soud odvolací sdílí přístup soudu nalézacího, byť lze upozornit na to, že § 58 mohl být aplikován i ve svém odstavci 6, tedy při ukládání trestu za pokus trestného činu, nicméně z odůvodnění rozhodnutí soudu I. stupně je zřejmé, že rozhodné okolnosti spatřuje především v mimořádných okolnostech na straně obžalované, tedy aplikace ust. § 58 odst. 1 tr. zákoníku této argumentaci soudu I. stupně odpovídá a odvolací soud do ní v tomto směru nezasahoval. Odvolací soud vnímá závažnost jednání obžalované, která postupovala vůči pošk. [jméno] [příjmení] s vidinou vlastního prospěchu při zneužití její ovlivnitelnosti a manipulativnosti tak, aby předešla možnosti nabytí majetku v rámci dědického řízení všemi dědici oprávněnými ze zákona. Na druhé straně však hodnotil vztah obžalované s poškozenou jako nikoli obvyklý, citově hluboký a nepochybně pošk. [jméno] [příjmení] prospívající. I Vrchní soud v Praze tyto okolnosti hodnotí jako výjimečné, promítající vyváženost okolností svědčících ve prospěch i neprospěch obžalované, s převažujícím významem zohledňujícím nejen situaci obžalované a možnost jejího potrestání, ale i poměry poškozené, která by omezením osobní svobody obžalované na dobu velmi dlouhou při zachování zákonné trestní sazby minimálně v trvání 5 let, byla z pohledu svého věku a zdravotního stavu zasažena fatálně. Odvolací soud připouští, že ostatní okolnosti případu a poměry obžalované nejsou natolik výjimečné oproti jiným případům, že by právě bez zájmu poškozené odůvodňovaly aplikaci ust. § 58 odst. 1 tr. zákoníku, avšak právě hluboký citový vztah vybudovaný mezi poškozenou a obžalovanou a osobní péče obžalované o poškozenou, tedy o svou babičku jsou natolik významné, že postup soudu I. stupně v otázce uložení trestu obžalované zcela odůvodňují.

30. Je třeba zdůraznit, že i recentní judikatura Nejvyššího soudu (je možno odkázat např. na rozhodnutí sp. zn. 5 Tdo 1356/2018 a 5 Tdo 1118/2019, publikovaná jako R28/2020 TR.), konstatuje, že ust. § 58 odst. 1 tr. zákoníku je prostředkem soudcovské individualizace trestu a projevem depenalizace v trestním zákoníku. Je pravdou, že zmiňovaná rozhodnutí dopadají především na případy, v nichž určitá okolnost, která může být i znakem příslušné skutkové podstaty trestného činu natolik vybočuje při porovnání s ostatními případy, že již sama o sobě nebo ve spojitosti s jinými okolnostmi odůvodňuje shovívavější přístup k potrestání pachatele, kdy jsou míněny okolnosti snižující závažnost trestného činu, což v posuzovaném případě konstatovat nelze, avšak pod tyto okolnosti se řadí právě i dopad případného potrestání pachatele na jeho rodinu, který by byl zcela nepřiměřený jeho osobním poměrům a nadměrně negativně by zasahoval i osoby jemu blízké, které jsou na něm at' již z jakéhokoli pohledu závislé. U obžalované je přitom možno konstatovat, že vzhledem k dosavadnímu způsobu jejího života a k charakteru trestné činnosti, které se dopustila, lze vnímat její potrestání podle zákonné trestní sazby, tedy v minimální výměře trestu odnětí svobody v trvání 5 let, jako nepřiměřeně přísné a současně lze důvodně předpokládat, že trest mírnější, přímo nespojený s omezením osobní svobody, v jejím případě splní svůj účel.

31. V souvislosti s úvahami o ukládaném trestu, v jeho druhu i výměře obž. Mgr. [jméno] [příjmení] má zásadní význam právě vztah obžalované s poškozenou, který je dennodenně naplňován soužitím obou jmenovaných, kdy obžalovaná poskytuje osobní každodenní péči poškozené, která je vzhledem ke svému zdravotnímu stavu na tuto péči zcela odkázána a ztrátou obžalované jako osoby nejbližší by byla nepochybně zasažena nenapravitelným způsobem, kdy by ztratila svoji jistotu a pocit bezpečí a nelze předpokládat, že by odpovídající péči poškozené poskytli jiní členové rodiny, kteří ani v předchozí době o osobní péči o poškozenou neuvažovali. Odvolací soud v souladu se soudem nalézacím je přesvědčen, že potrestání obžalované

nepodmíněným trestem odnětí svobody by bylo nepřiměřeně přísné a současně by nepřiměřeně zasáhlo do života rodiny obžalované, a to především do života poškozené, jejíž zájem je i předmětem tohoto trestního řízení, avšak tento zájem nelze posuzovat izolovaně jako zájem majetkový, ale jako zájem osobní, jemuž odpovídá zachování současného stavu, tedy soužití poškozené s obžalovanou, která jí poskytuje celodenní péči. Přitom z důkazů provedených v trestním řízení je zřejmé, že péče obžalované a poškozenou byla shledána bez závad, naopak jako příkladná, ani ostatní členové rodiny kvalitu a náplň této péče nijak nezpochybňovali, naopak ji oceňovali. Je přitom nepochybné, že taková celodenní péče o starého nemocného člověka, zcela odkázaného na pomoc opatroující osoby, je velmi náročná, velmi významně zasahuje do života celé rodiny, natož rodiny s malým dítětem, a lze ji proto podřadit pod okolnost natolik mimořádnou a výjimečnou, že aplikaci ust. § 58 odst. 1 tr. zákoníku beze zbytku odůvodňuje, když ostatní okolnosti případu zátěž pro poškozenou již v žádném ohledu nepřinášejí, neboť škodlivému následku bylo zabráněno, byť nikoli z vůle obžalované.

32. I odvolací soud by přivítal jiný postoj obžalované ke spáchané trestné činnosti, její sebereflexi a přijetí odpovědnosti za své jednání, avšak jak zmínil i intervenující státní zástupce tento přístup obžalované není bezvýhradně podmínkou pro benevolentní přístup soudu, byť by byl žádoucí a vyjadřující naplnění účelu trestního řízení. Nepochybně významnou okolností je i dopad trestního řízení a pravomocného odsouzení do majetkové sféry obžalované, která v souladu s ust. § 1481 zák. č. 89/2012 Sb., Občanského zákoníku bude v důsledku spáchání činu povahy úmyslného trestného činu proti zůstaviteli z dědického práva vyloučena, byť takový následek nemusí bezvýhradně nastat. Vzhledem k tomu, že paní [jméno] [příjmení] jako zůstavitelka je majitelkou významného nemovitého majetku, bude tento případný dopad na obžalovanou velmi citelný, kdy obžalovaná bude nezpůsobilá získat jakýkoli podíl na majetku své babičky paní [jméno] [příjmení].

33. Vzhledem ke shora podrobně rozebraným důvodům, kdy odvolací soud shledal rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6.6.2022 sp. zn. 42 T 1/2022 věcně správným a řízení mu předcházející bezvadným, dospěl k závěru, že odvolání obž. Mgr. [jméno] [příjmení] i státní zástupkyně jsou zcela nedůvodná, a proto je podle § 256 tr.ř. obě zamítl.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není žádný další řádný opravný prostředek přípustný. Lze však proti němu podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí, proti němuž dovolání směřuje. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni, rozhoduje o něm Nejvyšší soud ČR. Nejvyšší státní zástupce může podat dovolání pro nesprávnost kteréhokoli výroku ve prospěch i neprospěch obžalovaného, obžalovaný jen pro nesprávnost výroku, který se ho bezprostředně dotýká, a to pouze prostřednictvím obhájce, jinak se takové podání nepovažuje za dovolání, byť by bylo takto označeno. Nezbytný obsah dovolání je vymezen v ustanovení § 265f tr. řádu. Dovolání je možno podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až m) tr. řádu, přičemž důvody dovolání je možno měnit jen po dobu běhu dovolací lhůty.

Praha 4. listopadu 2022

JUDr. Eva Brázdilová
předsedkyně senátu